

הדמות הטראגית של השבוע לא היתה של עסקן שחלם לתפוס עמדה חשובה ונכשל. עסקנים מאוכזבים לא חסרו השבוע בכלל. היה זה דוקא ח"כ זקן, שלא היה לו הרבה חלומות, ובקושי הצליח להידחק בי פעם הרביעית למרכבת הכנסת.

בכל זאת היה ח"כ הדתיים הלאומיים מרכזי נורוק מסכן. כי בניגוד לפעם הקודמת לא נתכבד נורוק לפתוח את מושב הכנסת הרביעית. התברר כי ח"כ אחדות העבודה נחום ניר מבוגר בשמונה חדשים. ידיו של נורוק רצו לפגוש את הישיש בן ה-75. הם ערכו מסיבה מיוחדת, הור מינו אליה את ראשי המפלגה. אפילו ח"כ יצחק רפאל מצא לנכון להופיע.

קריאת ביניים אחת. נורוק הישיש, בעל ההופעה האלגנטית, שזכה לתואר ח"כ הנודד בגלל טיוליו הרבים לחו"ל, היה ניר גש. הוא הביא למסיבה את אשתו הצעירה, המסדרת את גבותיה ללא שמרנות מיוחדת.

על פעילותו הרבה, בגלל נערכה המסיבה המפוארת בבית הוריו רמיבים, סיפר מרכזי נורוק לכתב "העולם הזה":

פעילותי לא התחילה מהיום. אני איש רב-פעלים ומעשים. כבר בימי מלחמת ה' עולם הראשונה יצאתי עם אחי לגולה, בומן גירוש פולין. אחרי המלחמה נבחרתי ארבע פעמים ברציפות לממשלת לטביה.

כוחי תמיד היה רב. בשנת 1927 הצלחתי להנהיג את סיעת המיעוטים הלטביים ואת הסוציאלי-דמוקרטיים בסיים בריגא, והרכבתי ממשלה לטביה. אולם המיעוטים פחדו לש' לט, ונאלצתי לוותר על ראשות הממשלה. אף פעם לא זנחתי את אחי היהודים, ו' המיד עשיתי הרבה למענם. אני הייתי בין מייסדי הקונגרס היהודי העולמי. עיקר תפקידי הוא עבודה, לא מעשי בדיחות ו' ליצנות. אני קראתי רק קריאת-ביניים אחת בכנסת הראשונה. זה היה לנחום ניר, שדיבר נגד הכנסת. אמרתי לו: פה זה כנסת ישראל, לא אסיפת קומוניסטים במוסקבה. מאז לא קראתי אף קריאת ביניים אחת.

אני אוהב את עמי ואת כל היהודים. ב' ענין זה אמשך גם את פעילותי בכנסת, להאדיר שם ארצנו. אני מקווה, אם ירצה השם, שעוד שנות פעילות רבות לפני.

חקלאות

אזור זאת בעגבניות

גבר רחבי-כתפיים ובעל לחיים ורודות שלח השבוע לירידי כמה ארגוני עגבניות. הוא הוציא מכל ארגון עגבניה חסרת קמטים, בעלת צורה אנכית, הסתכל בה בהנאה. כי צבי סחם (36), נכה קטוע-רגליים מימי מלחמת העולם השנייה, הצליח אחר 15 שנות ייאוש להפוך ליצואן חדש של ישראל.

ההתחלה לא היתה פשוטה. סחם הפצוע לא הסתדר בחיים, חי בתמיכות ומענקים. את רוב הימים בילה בטיפולו של ד"ר ארי נטס ספירו, האורטופד הידוע. בשאר הזמן הרכיב את היקף משפתו בחמישה בניים.

עושה כסף. הרעיון הגואל בא דוקא ממחו של הרופא. כמי שהתעסק שנים רבות ברפוי נכים, הגיע ספירו למסקנה שצריך להקים מפעלים מיוחדים, שינהלו על-ידם. "כדי שפועל נכה ימלא את הוראת מנהל-העבודה, צריך גם זה להיות נכה," קבע ד"ר ספירו. הוא שיכנע את ד"ר חיים שיבא מנהל בית-החולים תל-השומר, להחזיר לצבי שטחי אדמה בסביבה, לגידול עגבניות.

סחם לא רצה להיות חקלאי רגיל. הוא התעניין בבעיות גידול העגבניות, רצה להביא שיל אותן בתקופה שיש מחסור בשוק. הוא הביא לארץ זן מיוחד שנקרא באנגלית: "עושה כסף".

התוצאה לא איחרה לבוא. אחרי שהעסיק עשרות נכים בשדותיו החכורים, זכה ליביר לים עצומים. הוא ייצא 17 טון עגבניות לחוץ-לארץ. זן "עושה הכסף" הביא לסחם את הכסף המיוחל.

השבוע ישב הנכה המצליח בחברת ד"ר ספירו, שמע מפי הרופא סיפור מענין: לפני שנים אחדות לא בטחו כמה נכים בפעולותיו לשקמם בעזרת אנגי-השיקום של תל-השומר, הפגינו לפני משרדו. אחדים מהם הטילו לחונו של ספירו עגבניות רקובות.

סחם חייך, "אני הייתי ביניהם," גילה "ומאז לא הפסקתי לעסוק בעגבניות."

סיים — כנסת.
** ערכם המסחרי: 7000 לירות.

אכסודים

מהמדבר

ומפני שתמיד קל יותר לאנשים להיעזר איתם. ברעותו במקום להיות לבד — חיתנו אותם. היינו מחתנים כל יתום וכל יתומה. אפילו בגיל 12—13 שנה חיתנו אותם. העיקר שלא יהיו גלמודים, בבוא יום היציאה למדבר. לא יכולתי לשבת בשקט בביתי. אחרי ש' כמעט כל יהודי כפרנו עלו לארץ-ישראל, נראה היה לי כאילו הכפר חרב ושומם. התלכתי לחפש מקום אחר, בו גותרו עוד יהודים.

זה היה לפני ארבע שנים בערך. לקחתי את אשתי ואת ילדי, ויצאנו לחפש מקום חדש לחיות בו. הייתי מגיע לאיזו עיירה ומתיישב בה לכמה חודשים: מוצא בית, עבודה וכמה יהודים. אבל תמיד נשארת בלתי מרוצה. כי בכל מקום נשאר רק קומץ קטן של יהודים, בעוד שאני חיפשתי קיבוץ גדול של יהודים. לא ידעתי כי בכל אותה ארץ לא נותר קיבוץ כזה.

ברך ממערה אחת לשניה עצרו אותי כמה שוטרים. על פי פיאומי הכירו עלי שאני יהודי. "מה אתה עושה בדרכים?" הת' אלו אותי הסברתי להם. "למה לך הדת הזאת?" שאלו, "היה לאחד מאיתנו. הת' אסלמו" סירבתי בכל תוקף. ואז קשרו אותי בידי וברגלי, והובילו אותי אל העיר הס' מוכה. אני זוכר את זה כמו סיוט. זה היה במעלה הר והדרך היתה קשה. וכל הזמן הטיטרו עלי מכות.

הכניסו אותי לחדר אסירים, כשרגלי נ' תונות באוקסים. סימני הברזל עדיין טבועים בבשרי. חודש ימים ישבתי שם, מבלי ש' אדע מה גורל אשתי והילדים. חודש ימים התעללו בי, כרי שאסכים לנטוש את דתי. הצלקות שעל גבי נשארו לי מהמלקות שהיו מלקים אותי. שתי הצלקות שעל חזי נש' מרו לי מן הכחיות שהכה אותי בברזל ה' מלובן.

לבסוף נבנעתי. לא היה איכפת לי למות, אבל בחשבי על אשתי ועל בני הייתי מת' מלא עצבות. "מי ידאג להם אם לא אני?" הייתי שואל את עצמי. וכך קראתי יום אחד לסוהרי ואמרתי להם: "גזזו את פי אתי, אהיה אחד מכם!"

כעבור יומיים הוחזרתי לביתי, יום לפני כן הוחזרו לשם אשתי ו' הילדים. ואז התברר לי כי משך כל מעצרי הוחזקו אף הם, אם כי לא בכלא ולא עונו, במקום סמוך לזה שבו הייתי אני כלוא. התנהגתי כלפי חוץ כמו ערבי, אבל בביתי הייתי מתפלל ומשגן את פרקי התהילים ומענה את נפשי בצום. כי בלבי רק גברו הקשרים אל קדושת העם.

דרך שיש בו אזהה

פ תאום קרה משהו גדול, כמו רעם. הגיע אלי מכתב מאחי, שעלה לישראל והשתקע בראשי-העין. הוא שלח את המכתב בדואר אויר למישהו, שהעביר אותו לכתובת קרובה לביתי. לא בדואר, כי אין שם דואר. ואם יש, היו בחדאי תופסים את המכתב ולא מעבירים אותו אלי.

הלכתי לבית הקרובים, שאליהם הגיע ה'

גם אני אשה לעצמי. הלכתי משחר עד ערב. עד שבאתי לאותו כפר, שבו מצא אבי בשעתו את אמי.

הלכתי ישר לבית דודי ואמרתי לו: "באתי להתחתן. לא הייתי צריך לחפש ר' חוק. מצאתי את כלתי בבית דודי. התחתנו ונכנסתי לעבוד עם דודי, כרצען.

היה שם בית-כנסת אחד, ויכולנו להת' פלל בו. אבל אחר-כך, כשהיהודים התחילו לעלות ארצה, אחרי שבאה הבשורה על ה' קמת מדינת ישראל, נסגר בית-הכנסת. ה' ערבים אמרו: אינכם ישראלים. אינכם נא' מים לנו.

את המקוה שלי ב'ת-הכנסת לקחתי ל' שימושם. את בית-הכנסת עצמו הפכו למס' גד. היו באים אלינו ואומרים: "היהודים שעזבו — וזקנו אותם לים."

צלקות נגב ובחזה

ג ם אני רציתי אז לעלות, עם העליה הגדולה. אבל במשפחתנו היו אנשים חולים, היו גם יתומים ללא אב או אם. קשה היה לנו לעזוב אותם ולצאת, על כן החלטנו להישאר עוד מעט, עד שהחולים יתרפאו. את בעיית היתומים פתרנו בהתאם לצוה' המוסר. כדי שבחור יוכל לעזור לבחורה,

גיבורי העליה יששכר יאעני ואהרן עמרם, בביתם החדש בישראל. סיפורם על דרך נדודיהם במדבר למקום ממנו יוכלו לעלות, נשמע כמהדורח חיח של הסרם הישראלי באין מולדת, והוא גדוש ומלא הרפתקאות.